

ELS LLIBRES I LES COSES

IGNASI ARAGAY

I si ens posem d'acord que estem en desacord?

Lauge de la sinceritat, de la llibertat absoluta de dir crument el que pensem, d'anar contra la blasmada correcció política, s'acaba fent servir per cohesionar la tribu, per tornar al "nosaltres i ells". És el suposat valor absolut de dir les coses pel seu nom encara que siguin desagradables, encara que siguin vomitives: això és el que fan els polítics populistes i xenòfobs i el que fan els periodistes eterns *enfant terrible*.

Davant d'aquesta frivolitat democràtica, hi ha una altra manera de veure les coses. Llegiu la conversa que va mantenir el filòsof Daniel Gamper amb els seus col·legues Charles Taylor, canadenc, i Richard Bernstein, nord-americà, publicada a la col·lecció *Diàlegs* de Gedisa. "Les millors amistats sempre inclouen acords i desacords. Així és com veig la meua relació filosòfica amb Charles Taylor", comença Bernstein, que confessa haver dedicat la seva vida "a combatre el fonamentalisme i l'exclusió", alhora que ens adverteix que "la mentalitat exclouent pot assumir una forma secular o religiosa o la forma de la laïcitat".

Contra les certeses absolutes, creuen que una societat democràtica saludable no pot existir sense les virtuts del fal·libilisme: "La capacitat d'autocrítica, l'obertura, la capacitat de considerar les coses i acceptar que ningú té la paraula final". Humilitat intel·lectual i respecte a la diferència. Sense caure en cap ingenuïtat, sense menysprear les dificultats de la convivència en

CRISTINA CALDERER

"LES MILLORS AMISTATS SEMPRE INCLOUEN ACORDS I DESACORDS", DIU RICHARD BERNSTEIN

societats complexes –immigració, religió, identitat nacional...–, Bernstein creu que "sempre hi ha la possibilitat d'una entesa mútua". I afegeix: "Pots tenir un sentit fort d'identitat, d'allò en què creus, sense que això sigui incompatible amb un sentit d'obertura [...] El pluralisme no és relativisme, sinó obertura a la diferència".

Encara per a Bernstein, "el problema no és la falsa oposició entre liberalisme i comunitarisme" perquè "no hi ha individus sense comunitat". "La pregunta és: quin tipus d'individu i quin tipus de comuni-

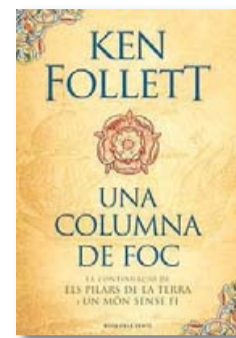
tat?" I la resposta la dona Taylor a partir del republicanisme clàssic: "No n'hi ha prou a ser un individu amb drets, cal que participis". Gamper en fa la síntesi: el desacord és profundament democràtic. Els desacords entre ciutadans són la condició primera per a l'entesa. I ens alerta de dues coses. Una: "La prohibició i la provocació es necessiten mútuament". I l'altra: "La política de la identitat pot posar en perill la identitat de la política".

El de Gamper, Bernstein i Taylor és, doncs, un diàleg que defensa la llibertat d'expressió i la responsabilitat d'expressió, que no vol dir necessàriament autocensura. Un diàleg que defensa el diàleg des de la diferència. Un diàleg que creu tant en l'individu com en la comunitat, i sobretot que creu que cal creure en la possibilitat d'entesa com a condició prèvia per mirar d'entendre's. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] Una columna de foc
KEN FOLLETT
Rosa dels Vents
944 pàgines, 24,90 € **2/3**

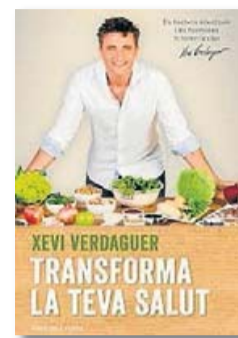
[2] 4 3 2 1
PAUL AUSTER
Edicions 62
896 pàgines, 23,90 € **1/5**

[3] La casa de la frontera
RAFAEL VALLBONA
Edicions 62
304 pàgines, 20,50 € **3/5**

[4] L'home que perseguia la seva ombra
DAVID LAGERCRANTZ Columna
416 pàgines, 22,50 € **4/4**

[5] Això no és Amèrica
JORDI PUNTÍ
Empúries
230 pàgines, 17 € **5/4**

NO-FICCIÓ

[1] Transforma la teva salut
XEVI VERDAGUER / Rosa dels vents
296 pàgines, 17,90 € **-/1**

[2] La vida que aprenc
CARLES CAPDEVILA
Arcàdia
224 pàgines, 16 € **1/27**

[3] Neurociència per a educadors
DAVID BUENO / Rosa Sensat
176 pàgines, 18 € **7/37**

[4] Els catalans als camps nazis
MONTSERRAT ROIG Edicions 62
944 pàgines, 23,90 € **2/4**

[5] Sabotatge contra Franco
JOAN SAFONT Angle
304 pàgines, 18,90 € **3/4**

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] Una columna de fuego
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
944 pàgines, 22,90 € **1/3**

[2] Los pacientes del doctor García
ALMUDENA GRANDES Tusquets
768 pàgines, 22,90 € **2/4**

[3] Patria
FERNANDO ARAMBURU
Tusquets
648 pàgines, 22,90 € **4/56**

[4] Berta Isla
JAVIER MARÍAS
Alfaguara
400 pàgines, 21,90 € **6/6**

[5] El hombre que perseguía su sombra
DAVID LAGERCRANTZ Destino
608 pàgines, 22,50 € **3/4**

NO-FICCIÓ

[1] Transforma tu salud
XEVI VERDAGUER
Grijalbo
296 pàgines, 17,90 € **-/1**

[2] Elogio de las familias sensatamente imperfectas
GREGORIO LURI / Ariel
152 pàgines, 14,95 € **-/3**

[3] Cree en ti
RUT NIEVES
Planeta
256 pàgines, 20,90 € **1/5**

[4] Defectos perfectos
CHENOA
Ediciones Martínez Roca
240 pàgines, 17 € **-/1**

[5] Escucha, Cataluña...
JOSEP BORRELL / FRANCESC DE CARRERAS Península
212 pàgines, 16,90 € **2/4**

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

Canvis ortològics de la nova gramàtica

Quan pensem en la nova gramàtica de l'IEC (GIEC), tendim a ignorar tot el que té a veure amb la pronúncia. Ens obsessiona com hem d'escriure, l'ortografia, i ens preocupa molt menys com hem de pronunciar, l'ortologia. L'ortografia, però, ha quedat fora de la GIEC –l'IEC l'ha actualitzada en un volum a part–, mentre que l'ortologia està integrada en l'apartat de fonètica i fonologia. Tot i que aquesta part de la norma té un precedent molt més recent –la *Proposta per a un estàndard oral* del 1990 (fonètica) i el 1993 (morfologia)–, la GIEC també la fletibilitza de manera rellevant.

Un del canvis importants respecte a la *Proposta* afecta la pronúncia de la *ela* geminada. Mentre que el 1990 l'IEC considerava no recomanable "la pronunciació d'una sola *l* en mots

com *col·legi*, *novel·la*, *il·lustre*", ara la GIEC (p. 62) passa a considerar que la pronúncia amb *ela* geminada pertany només als registres més formals. És un pas gens sorprenent: la llengua espontània de la majoria de parlants fa segles que no gemina –tret d'algunes paraules en alguns dialectes, sobretot els balears–, i en la pràctica ben pocs professionals de la llengua feien l'esforç de fer-ho.

Un altre canvi afecta la pronúncia com a hiat o diftong creixent de la *i* seguida d'una altra vocal en paraules

L'IEC JA ENS DEIXA DIR, FINS I TOT EN REGISTRE FORMAL, 'NOVEL·LA' O 'COL·LEGI' AMB UNA ELA SIMPLE

com ara *gràcia* o *presència*. Mentre que la *Proposta* establia que el diftong només era admissible en registres informals i que, per tant, formalment calia pronunciar *grà.ci.a* o *pre.sèn.ci.a*, la GIEC (p. 29) es limita a dir que aquests mots avui "es pronuncien amb diftong final", tot i que el hiat "és també possible en una dicció molt acurada [...] i sobretot en el cant i les composicions poètiques".

Són molt d'agrair aquests passos cap al realisme fonètic. Un pas que queda per fer és reconèixer que el so inicial de mots com *xalet*, *xafogor* o *xerrar* es tendeix a africcar –a pronunciar *tx*– no només en els parlars occidentals i del Camp de Tarragona, sinó també en bona part del dialecte central, cosa que hauria de permetre a un locutor de TV3, fins i tot en registres formals, la pronúncia africada. ♦♦